

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC GIÁM SÁT CHUYÊN ĐỀ CỦA ỦY BAN KIỂM TRA TỈNH ỦY, THÀNH ỦY VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG

NGUYỄN THÀNH TRUNG (*)

Tóm tắt: Công tác giám sát chuyên đề của Đảng có vị trí, vai trò và tầm quan trọng đặc biệt trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Bài viết tập trung phân tích nguyên tắc và phương pháp để nâng cao chất lượng công tác giám sát chuyên đề, qua đó góp phần nâng cao chất lượng công tác này của Ủy ban kiểm tra cấp ủy cấp tỉnh vùng Đồng bằng sông Hồng đáp ứng yêu cầu công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong thời gian tới.

Từ khóa: Công tác giám sát chuyên đề; Đồng bằng sông Hồng; Ủy ban kiểm tra cấp ủy cấp tỉnh.

Abstract: Thematic supervision of the Communist Party of Vietnam holds a special position, role and significance in the work of Party building and rectification. The article focuses on analyzing principles and methods to improve the quality of thematic supervision, thereby contributing to enhancing the performance of inspection commissions under Provincial and Municipal Party Committees in the Red River Delta region, meeting the requirements of Party building and consolidating of the political system in the coming period.

Keywords: Thematic supervision; Red River Delta; Inspection Commission of Provincial Party Committees.

Ngày nhận bài: 25/7/2025

Ngày biên tập: 10/9/2025

Ngày duyệt đăng: 19/9/2025

1. Công tác giám sát chuyên đề ở các tỉnh vùng Đồng bằng sông Hồng hiện nay

Giám sát chuyên đề đối với tổ chức đảng và đảng viên là việc các tổ chức đảng có thẩm quyền quan sát, theo dõi, nắm bắt, xem xét, đánh giá, kết luận hoạt động về một hoặc một số vấn đề chuyên môn có trọng tâm nhằm kịp thời nhắc nhở giúp cấp ủy, tổ chức đảng và đảng viên được giám sát chấp hành nghiêm chủ trương, quy định của Đảng (nghị quyết, quy chế, quy định, quyết định, chỉ thị, kết luận...), pháp luật của Nhà nước (Hiến pháp, luật, nghị quyết, nghị định, quy định, quyết định, chỉ thị, thông tư, kết luận... của các cơ quan nhà nước có thẩm quyền) cũng như khắc phục, sửa chữa hạn chế, khuyết điểm,

vi phạm (nếu có). Do vậy, việc xác định các nguyên tắc và đổi mới phương pháp, nâng cao chất lượng giám sát chuyên đề sẽ tạo tiền đề vững chắc cho công tác phòng ngừa vi phạm, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị ở các địa phương vùng Đồng bằng sông Hồng.

Thực hiện Kết luận số 126-KL/TW ngày 14/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về một số nội dung, nhiệm vụ tiếp tục sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị năm 2025, từ ngày 01/7/2025, vùng Đồng bằng sông Hồng thực hiện sáp nhập 11 tỉnh, thành phố thành 06 tỉnh, thành phố, gồm: Hà Nội, Quảng Ninh, Hải Phòng (Hải Dương sáp nhập với Hải Phòng), Hưng Yên (Thái Bình sáp nhập với Hưng Yên), Ninh Bình (Hà Nam, Nam Định sáp nhập với Ninh Bình), Phú Thọ (Hòa Bình, Vĩnh Phúc sáp nhập với Phú Thọ).

(*) Văn phòng Đảng ủy phường Cửa Nam, Đảng bộ Thành phố Hà Nội

Các tỉnh, thành phố vùng Đồng bằng sông Hồng là một trong những địa bàn chiến lược đặc biệt quan trọng trong việc thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước, chịu sự chỉ đạo trực tiếp của Trung ương, có nhiệm vụ lãnh đạo, chỉ đạo, trực tiếp phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an ninh, quốc phòng, xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị cấp tỉnh trong sạch, vững mạnh. Bên cạnh đó, khu vực này cũng là địa bàn có hạ tầng kinh tế - xã hội đồng bộ, hiện đại, đô thị thông minh, có tính kết nối cao; đi đầu về phát triển khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo, kinh tế số, xã hội số và có bản sắc văn hóa riêng biệt...

Vì vậy, việc giám sát hoạt động của tổ chức đảng và đảng viên của Đảng bộ các tỉnh, thành phố vùng Đồng bằng sông Hồng là vấn đề cần luôn được cấp ủy các địa phương quan tâm, điều đó xuất phát từ đòi hỏi khách quan của công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị, bảo đảm cho các tổ chức đảng, trước hết là các cơ quan lãnh đạo và lãnh đạo của Đảng bộ cấp tỉnh trong vùng luôn kiên định, có bản lĩnh chính trị vững vàng.

Nhận thức rõ vị trí, vai trò, ý nghĩa và tầm quan trọng công tác giám sát chuyên đề trong xây dựng và chỉnh đốn Đảng, thời gian qua hệ thống Ủy ban kiểm tra (UBKT) tỉnh ủy, thành ủy vùng Đồng bằng sông Hồng luôn tích cực, chủ động theo dõi nắm tình hình địa bàn để thực hiện chức năng giám sát thường xuyên; thực hiện tốt chức năng tham mưu, giúp cấp ủy kịp thời xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ giám sát chuyên đề theo quy định; kịp thời phát hiện những trường hợp tổ chức đảng và đảng viên có dấu hiệu vi phạm. Qua đó, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng và ngăn chặn, phòng ngừa hạn chế sự suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên.

Trên thực tế, bên cạnh những kết quả đạt được, quá trình thực hiện công tác giám sát chuyên đề của UBKT tỉnh ủy, thành ủy ở vùng Đồng bằng sông Hồng vẫn còn một số tồn tại do việc xác định, lựa chọn nội dung giám sát chuyên đề còn chung chung, có

nội dung chưa phù hợp; chất lượng, hiệu quả một số cuộc giám sát chuyên đề chưa cao. Việc thực hiện quy trình giám sát chuyên đề còn lúng túng, kéo dài thời gian, nhất là ở cơ sở và chi bộ. Việc giám sát thường xuyên chủ yếu mới tập trung vào đối tượng đảng viên không giữ chức vụ, ít thực hiện nội dung này đối với đảng viên là đối tượng cấp ủy cấp trên quản lý... Những hạn chế nêu trên đã tác động trực tiếp tới chất lượng công tác giám sát chuyên đề của UBKT tỉnh ủy, thành ủy vùng Đồng bằng sông Hồng về kết quả thực hiện các nhiệm vụ chính trị được giao. Vì vậy, cần tiếp tục nghiên cứu làm rõ các vấn đề về lý luận và thống nhất các nguyên tắc, phương pháp để nâng cao chất lượng công tác giám sát chuyên đề của UBKT tỉnh ủy, thành ủy ở vùng Đồng bằng sông Hồng trong thời gian tới.

2. Nguyên tắc và phương pháp để nâng cao chất lượng công tác giám sát chuyên đề

Trong công tác giám sát chuyên đề cần đảm bảo các nguyên tắc: (1) Nguyên tắc chung sẽ có giám sát từ trên xuống, có giám sát từ dưới lên, có giám sát từ trong ra, có giám sát từ ngoài vào (giám sát của Nhân dân đối với tổ chức đảng và đảng viên). Đối với Đảng ta, công tác giám sát là nhiệm vụ của toàn Đảng. Điều 30 Điều lệ Đảng quy định: “Tổ chức đảng phải tiến hành công tác kiểm tra, giám sát. Tổ chức đảng và đảng viên chịu sự kiểm tra, giám sát của Đảng”. Tổ chức đảng có trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ giám sát theo thẩm quyền và đảng viên được tham gia giám sát theo sự phân công của tổ chức đảng có thẩm quyền. (2) Nguyên tắc cụ thể, theo quy định của Điều lệ Đảng, Quy định và Hướng dẫn của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư về công tác kiểm tra giám sát và kỷ luật của Đảng thì giám sát trong Đảng hiện nay phải bảo đảm các nguyên tắc cơ bản. Khi tổ chức đảng, đảng viên thực hiện giám sát, tham gia thành phần đoàn giám sát, tổ giám sát hoặc khi được giám sát chuyên đề đều phải tuân thủ các nguyên tắc này, tuyệt đối không được vi phạm trong quá trình tiến hành giám sát và chịu sự giám sát. Các nguyên tắc cụ thể trong giám sát chuyên đề bao gồm:

Thứ nhất, giám sát chuyên đề là chức năng lãnh đạo của Đảng. Tổ chức đảng phải tiến hành công tác giám sát; Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, các cấp ủy đảng lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện công tác giám sát theo quy định của Điều lệ Đảng và các quy định của Đảng.

Thứ hai, tổ chức đảng cấp trên giám sát chuyên đề đối với tổ chức đảng cấp dưới và đảng viên. Tổ chức đảng, đảng viên thực hiện nhiệm vụ giám sát theo sự phân công của tổ chức đảng có thẩm quyền. Chi bộ phải thường xuyên tự giám sát, tiến hành giám sát chuyên đề đối với đảng viên trong việc thực hiện nhiệm vụ đảng viên, thực hiện chức trách, nhiệm vụ chuyên môn được giao và các nhiệm vụ khác theo quy định của Đảng.

Thứ ba, xây dựng kế hoạch giám sát. Tổ chức đảng phải xây dựng kế hoạch giám sát chuyên đề nhiệm kỳ, kế hoạch giám sát chuyên đề hàng năm trước khi tổ chức thực hiện.

Thứ tư, công tác giám sát phải kịp thời phát hiện nhân tố mới, tích cực để phát huy, phải bảo vệ cái đúng, bảo vệ người tốt, cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đột phá vì lợi ích chung; phải chủ động phát hiện sớm để phòng ngừa, ngăn chặn, khắc phục khuyết điểm, vi phạm của tổ chức đảng và đảng viên ngay từ khi còn mới manh nha, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn, kéo dài và lan rộng. Khi các vụ việc vi phạm được phát hiện, phải cương quyết xử lý, đề nghị kiểm tra, xử lý kỷ luật nghiêm minh, kịp thời để răn đe và giáo dục.

Thứ năm, bảo đảm nguyên tắc tập trung dân chủ (đúng chủ trương, quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước; có đối thoại, quan sát, nghe ý kiến nhiều chiều), công khai (trong khuôn khổ cho phép, tránh giám sát thiếu minh bạch).

Thứ sáu, giám sát phải tuân thủ đúng nguyên tắc, quy trình, thủ tục, thẩm quyền, phương pháp công tác theo Điều lệ và quy định của Đảng; chủ động, kịp thời, khách quan, công tâm, thận trọng, chặt chẽ, chính xác, nghiêm minh (các nhận xét, đánh giá, kết luận phải dựa trên chứng cứ, tài liệu,

số liệu... xác thực, chủ thể giám sát không được thiên vị).

Thứ bảy, mọi tổ chức đảng và đảng viên đều bình đẳng trước kỷ luật của Đảng và chịu sự giám sát của Đảng, không có ngoại lệ. Trong các nguyên tắc trên, một trong những nội dung căn bản của nguyên tắc thứ tư đồng thời là mục đích, ý nghĩa của công tác giám sát.

Để thực hiện đúng hoạt động giám sát thì phải có các phương pháp. Căn cứ quy định của Đảng và thực tiễn hoạt động của UBKT tỉnh ủy, thành ủy vùng Đồng bằng sông Hồng, hoạt động giám sát chuyên đề có 02 phương pháp chính như sau:

Một là, giám sát trực tiếp: trong thực tế, giám sát chuyên đề chủ yếu là phải lập Đoàn (Tổ) giám sát. Đối với hình thức giám sát chuyên đề, phương pháp giám sát trực tiếp chủ yếu được triển khai khi tiến hành thẩm tra, xác minh, cụ thể như sau:

- Cấp ủy, tổ chức đảng giám sát chuyên đề trực tiếp bằng cách cử thành viên cấp ủy dự các cuộc họp, hội nghị, thực hiện đối thoại, chất vấn... để nghe tổ chức đảng cấp dưới trực tiếp báo cáo, qua đó góp ý với đối tượng giám sát.

- Ủy ban kiểm tra các cấp giám sát chuyên đề trực tiếp bằng cách cử thành viên UBKT, cán bộ kiểm tra tham gia các đoàn giám sát chuyên đề của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, cấp ủy, ban thường vụ cấp ủy cùng cấp; xây dựng kế hoạch, quyết định thành lập các đoàn giám sát; cử thành viên đoàn giám sát dự các hội nghị do đối tượng giám sát tổ chức, làm việc với các tổ chức, cá nhân liên quan để trao đổi, nghe báo cáo giải trình, cung cấp thông tin, tài liệu liên quan nội dung, phạm vi giám sát, góp ý với đối tượng giám sát.

- Các cơ quan tham mưu, giúp việc của cấp ủy giám sát trực tiếp bằng cách nghe đối tượng giám sát phản ánh, báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ chuyên môn; gặp gỡ, trao đổi, góp ý với đối tượng giám sát.

- Chi bộ giám sát trực tiếp bằng cách theo dõi, đôn đốc đảng viên thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao; gặp gỡ, trao đổi, góp ý với đảng viên.

Hai là, giám sát gián tiếp: là phương pháp chủ yếu được áp dụng đối với hình thức giám sát chuyên đề; các phương pháp cụ thể như sau:

- Xem xét báo cáo tự giám sát của đối tượng giám sát về hoạt động liên quan chuyên đề giám sát.

- Nghiên cứu, xem xét các văn bản, báo cáo; thông báo kết luận về các cuộc kiểm tra, thông báo về kết quả giám sát (nếu có); kết quả tự phê bình và phê bình, thực hiện chức năng, nhiệm vụ được giao của cấp ủy, ban thường vụ cấp ủy, tổ chức đảng cấp dưới thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao liên quan chuyên đề giám sát.

- Nghiên cứu các ý kiến trao đổi, phản ánh, kiến nghị, báo cáo kết quả thanh tra, kiểm tra, giám sát của các tổ chức nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, đoàn thể chính trị - xã hội, tổ chức kinh tế; phản ánh của các phương tiện thông tin đại chúng liên quan chuyên đề giám sát.

- Xem xét đơn tố cáo của đảng viên và quần chúng, khiếu nại, phản ánh, kiến nghị của tổ chức, cá nhân đối với tổ chức đảng, đảng viên liên quan chuyên đề giám sát.

Hai phương pháp giám sát nêu trên đều có thể ứng dụng khoa học - công nghệ để kết hợp giám sát nhằm khai thác thông tin, dữ liệu đa chiều, nâng cao hiệu quả và độ chính xác. Chẳng hạn như việc sử dụng phần mềm quản lý giám sát đảng viên trực tuyến cho phép cập nhật thông tin đảng viên, từ đó kịp thời phát hiện những đảng viên có vi phạm, khuyết điểm; hoặc có thể sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) hỗ trợ phân tích dữ liệu lớn (Big Data) để chủ thể giám sát tham khảo xu hướng, phát hiện dấu hiệu bất thường trong hoạt động của tổ chức đảng. Ngoài ra, có thể kết hợp khai thác cơ sở dữ liệu từ Trung ương đến các địa phương giúp chủ thể giám sát dễ dàng theo dõi hoạt động cũng như việc chấp hành chủ trương, quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước của từng đảng viên ở mỗi cấp./.

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Chính trị, *Nghị quyết số 30-NQ/TW ngày 23/11/2022 về phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng*

Đồng bằng sông Hồng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

2. Ban Chấp hành Trung ương, *Kết luận số 126-KL/TW ngày 14/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về một số nội dung, nhiệm vụ tiếp tục sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị năm 2025.*

3. Ban Chấp hành Trung ương, *Quy định số 294-QĐ/TW ngày 26/5/2025 thi hành Điều lệ Đảng.*

4. Ban Chấp hành Trung ương, *Quy định số 296-QĐ/TW ngày 30/5/2025 về công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng.*

5. Ban Bí thư, *Hướng dẫn số 08-QĐ/TW ngày 10/6/2025 hướng dẫn thực hiện một số nội dung của Quy định số 296-QĐ/TW ngày 30/5/2025.*

6. Ban Bí thư, *Quy trình kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng, giải quyết tố cáo, khiếu nại kỷ luật đảng của cấp ủy tỉnh và tương đương đến cơ sở ban hành kèm theo Quyết định số 89-QĐ/TW ngày 01/12/2022.*

7. Ban Bí thư, *Quy định mẫu thực hiện kiểm tra, giám sát của các cơ quan tham mưu, giúp việc cấp ủy ban hành kèm theo Quyết định số 331-QĐ/TW ngày 18/6/2025.*

8. Ủy ban Kiểm tra Trung ương, *Quy trình thực hiện kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật Đảng ban hành kèm theo Quyết định số 354-QĐ/TW ngày 22/12/2021.*

9. Chính phủ, *Quyết định số 368/QĐ-TTg ngày 04/5/2024 phê duyệt Quy hoạch vùng Đồng bằng sông Hồng thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050.*

10. Ủy ban Kiểm tra Trung ương, *Kế hoạch số 219-KH/UBKTTW ngày 14/3/2025 triển khai thực hiện Chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm về công tác kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật của Đảng.*

11. Ủy ban Kiểm tra Trung ương, *Báo cáo số 258-BC/UBKTTW ngày 21/5/2025 Báo cáo chuyên đề một số vi phạm điển hình thường gặp qua công tác kiểm tra, giám sát.*

12. Ủy ban Kiểm tra Trung ương, *Kế hoạch số 237-KH/UBKTTW ngày 11/6/2025 triển khai thực hiện chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm đối với công tác kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật của Đảng.*